

KARSZALAG ÉS MADZAGPUSKA

II. rész

Varga Ottó

2026. május 26.

TARTALOMJEGYZÉK

- I. Bevezető
- II. Történelmi helyzetkép
- III. A Magyar Államrendőrség felállításának rövid története 1945-ben
- IV. A második rendőr karszalag rendszeresítése 1945-ben

I. Bevezető

A tanulmány sorozat második részében a történelmi helyzetkép tükrében kívánom bemutatni, hogyan forgott a Rendőrség „kereke” 1945. januárjától egészen 1945. októberéig, amikor a megkülönböztető jel, jelzés új formát öntött és még mindig szimbolizál – jelképet tükröz – titulust mutat - megkülönböztet.

A történelmi helyzetképben nem kívánok a pártpolitikai és egyéb eseménysorozatokkal foglalkozni, mert túl is haladná a tanulmány sorozat kereteit. Számos tanulmány, könyv, dokumentum feldolgozta az 1945-ös eseményeket. Kizárólag az Államrendőrség felállítása körül feltétlenül, kiemelten fontos jelentőségű politikai és rendőrszakmai események kerülnek bemutatásra.

Így is akad probléma bőven. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány és a Budapesti Nemzeti Bizottság között számos súrlódás, kisebb és nagyobb ellentét alakult ki. Az ország romokban, rettenetesen nagy erőfeszítések zajlanak a mindennapi élet normalizálásában. Az újjáépítés és új kezdet reménye sokakban már nem csak pislákoló fényként jelenik meg.

A napi szükségletek mellett, külső segítséggel fel kellett állítani az államszervezetet, benne az Államrendőrséggel, melynek igen csak széles palettán kellett egyszerre megfelelnie. A köztörvényes bűncselekmények felderítése, a napi közrend – közbiztonság, közlekedés fenntartása mellett a gazdasági bűncselekmények visszaszorítása és a háborús bűnökben részt vevők kézre kerítése is feladata volt.

A rendőrök sokáig fizetést sem kaptak, munkakörülményeik kritikán aluliak voltak és napi szinten problémák tengerén hánykolódtak. Ennek 1945. nyarán – példátlanul – tüntetés lett az eredménye. Az egyenruha kérdése is a problémák egyike volt, 1945. októberére az új egyenruházati szabályzat elkészült ugyan, de magára az új egyenruhára még várni kellett. Itt kapott újra szerepet a karszalag, mely megújult tartalommal de ugyanazzal a jelentőséggel bírt: jelképezte a Rendőrt.

II. Történelmi helyzetkép

A magyarországi harcok befejeződésével az államhatalom (Ideiglenes Nemzetgyűlés, Ideiglenes Nemzeti Kormány) szervei fokozatosan megszervezték valamint irányították a mindennapi életet. Nem lehetett minden megoldásra váró problémára egyszerre és azonnal megoldást találni, ezért a legfontosabb dolgok kerültek előtérbe.

Magyarország a Szövetséges Ellenőrző Bizottság (rövidítése: SZEБ) felügyelete alá került, amelyet Kliment Jefremovics Vorosilov (oroszul: *Климент Ефремович Ворошилов*) szovjet marsall elnökölt, így abszolút befolyással rendelkezett és biztosította Moszkva számára a politikai helyzetekbe történő hatásos beavatkozást. Tehát a saját országunkban nem a saját kormányunk, hanem a SZEБ volt az igazi hatalom gyakorlója, mindenhez a hozzájárulásukra és jóindulatukra volt szükség.

01. kép - Kliment Jefremovics Vorosilov szovjet marsall

Az 1945. január 20.-n Moszkvában aláírt fegyverszüneti egyezmény értelmében Magyarország elveszítette a „bécsi döntésekkel” és revízióval visszaszerzett területeit, és visszavonult a trianoni határai mögé. A visszavonuló német hadsereg (Wehrmacht és SS alakulatok) és hozzájuk hű magyar alakulatok szisztematikusan elszállították a gyári berendezéseket, az állatállomány jelentős részét, és felrobbantották az összes Duna- és Tisza-hidat. A közigazgatás megszűnt, a rendőrök, a csendőrök, a köztisztviselők elmenekültek, végrehajtották a kiűritési parancsot is (*tanulmány előző részében részleteiben is olvasható*).

A nemzeti jövedelem szinte a nullára esett vissza. Megkezdődött a világtörténelem egyik legsúlyosabb inflációja, a pengő rohamtempóban veszítette el az értékét. Magyarországnak hatalmas összegű, mintegy 300 millió dolláros (1945-ben!!!) hadisarcot kellett fizetnie a Szovjetunióknak, Jugoszláviának és Csehszlovákiának. A megszálló szovjet csapatok helyszíni ellátási igénye szintén az országra nehezedett, de a szovjet hadsereg is kifosztotta a lakosságot.

A háború hozzávetőlegesen, a becslések szerint 800 - 900 ezer magyar életet követelt (beleértve a holokauszt áldozatait és a fronton elesetteket). Körülbelül 600 - 700 ezer katona és civil került szovjet hadifogságba, vagy esett áldozatul a tömeges, etnikai alapoktól sem mentes elhurcolásoknak. Oroszul: *маленькая работа*, azaz „kis munka”-nak nevezték, magyarosítva Málénkij robot.

Százezrek menekültek Európába nyugati országaiba a szovjetek elől. Ezzel párhuzamosan a szomszédos országokból (főként Csehszlovákiából és Jugoszláviából) megindult a magyar kisebbségek elüldözése, miközben Magyarországon megkezdődtek az előkészületek a hazai német ajkú lakosság (svábok) kitelepítésére.

Nagy Imre földművelésügyi miniszter rendeletére 1945. tavaszán el kezdték felszámolni a nagybirtokrendszert. Több mint 3 millió hektár földet osztottak szét mintegy 640 ezer parasztcsalád között, ami végleg eltörölte a történelmi arisztokrácia gazdasági bázisát.

Megkezdődött a háborús bűnösök felelősségre vonása és a közigazgatás politikai szűrése, amit a baloldali pártok, főként a Magyar Kommunista Párt Rákosi Mátyás vezetésével gyorsan saját befolyásuk növelésére használtak fel.

Egyfajta sajátos helyzet alakult ki. Budapesten megalakul – mint ahogyan az országban lévő városokban és településeken – a Nemzeti Bizottság 1945. január 21.-n. Ekkor a főváros budai oldalán még javában tartottak a harcok. Ez a terület lett a romokban álló Budapest legfőbb néphatalmi irányító szerve a közigazgatás és a mindennapi élet újraindításában. Azonban az Ideiglenes Nemzeti Kormányval számos esetben – intézkedések végrehajtása, sajátos kezdeményezések véghezvitele – összeütközésbe kerültek.

III. A Magyar Államrendőrség felállításának rövid története 1945-ben

A minisztertanács elé terjeszti dr. Erdei Ferenc belügyminiszter az 1945. január 12.- ülésen a közbiztonság és rendőrség kérdését. A 4/5. napirendi pontnál ismertetésre kerül az államrendőrség újjászervezésére készült tervezet. Fontos kordokumentum ez, hiszen elsősorban a Magyar Kommunista Párt későbbi politikai befolyásoltságának alapköveit olvashatjuk a sorok között.

*„A rendőrség feladata kettős. Egyfelől a demokratikus államrend védelmét és megszilárdítását kell szolgálnia, másfelől pedig a rendet és közbiztonságot biztosítani a közönséges bűncselekményekkel szemben. Ennek a kettős feladatnak megfelelően végig az egész rendőrségi szervezeten érvényesülnie kell a kettős tagoltságnak: **a politikai és bűnügyi osztályok** egymás mellett való megszervezésének, kivéve a legalsó helyi szervezeteket.*

*Az egységes államrendőrség megszervezésének kiindulását [képezik] a meglévő polgárőrsegek, illetve önkormányzati rendőrségek. **Nem lehet tehát más útja az államrendőrség újjászervezésének, mint az, hogy alapul vesszük a polgárőrsegeket, megtisztítjuk a nem oda való elemektől és rájuk építjük a rendőrség országos szervezetét.***

A rendőrség állománya. Hogy a rendőrség kielégítően elláthassa feladatát, a trianoni országterületre számítva 30 000 főnyi rendőrlegénység és 3000 főnyi rendőrtiszt, illetve fogalmazói gárda szükséges.....

*A rendőrlegénység tagjait egy évi próbaidőre lehet alkalmazni 18-35 éves, testileg alkalmas, **politikailag megbízható** és egy előírandó értelmiségi vizsgán megfelelt, lehetőleg 6 elemű végzett és katonaviselt egyénekből. Kiképzésükről egyelőre tanfolyamok rendezésével, később állandó rendőriskola megszervezésével kell gondoskodni.*

*A rendőrtisztek jelentékeny része a polgárőrsegek vezetőiből kerülne ki. **Szigorú felülvizsgálással a régi rendőrtisztek megbízható elemeiből kell kiegészíteni a rendőrtiszti állományt** és ezen felül szükséges új tisztek alkalmazása is. Ezek fölvetelénél egyelőre el kell tekinteni a különleges képesítésektől.*

A rendőrtiszti utánpótlás biztosítására rendőrtiszti iskolát kell szervezni, biztosítani kell azonban, hogy alkalmasság esetén ebbe a rendőrlegénység megfelelő tagjai is bejuthassanak.

*A rendőrség demokratikus nevelése. **Különösen a kommunisták elleni gyűlöletre és kíméletlen föllépésre nevelte a régi rendszer a karhatalom embereit, s minden népi politikai törekvést ilyen üldözendő kommunista mozgalomnak tekintett.***

Az államrendőrség szervezete. A legalsó szervezeti egység a minden nagyközségben megszervezendő rendőrbiztosság. Ennek vezetője, illetve parancsnoka a rendőrbiztos, aki altisztii állományú egyén. A legénység száma annak megfelelő, hogy mekkora a község. A rendőrbiztosság általános helyi karhatalmi egység, amely sem politikai és bűnügyi osztályra nem tagozódik, sem tisztje, illetve fogalmazói kara sincs. Nagyobb községekben, ahol külterület van, vagy körjegyzőségeknél s kisközségekben körzeti rendőrőrs szervezendő, amelynek vezetője a rendőrkaplár, aki közvetlen alárendeltje a rendőrbiztosnak.

A járásokban járási kapitányság szervezendő, mint a községi rendőrbiztosságok közvetlen parancsnoka és a járásra kiterjedő különleges alakulatok szerve. Vezetője, illetve parancsnoka a járási kapitány, és mellette tisztje, illetve fogalmazói kar is van és a kapitányság politikai és bűnügyi osztályra tagozódik.

A megyei városokban városi kapitányság szervezendő, amely az illető város összes rendészeti szolgálatát ellátja. Szervezetileg ugyanolyan rangú szervezet, mint a járási kapitányság, azonban belső tagozódása eltérő. Nemcsak különleges alakulatai vannak, hanem szervezetébe tartozik a város egész őrszemélyzete is. Ezen kívül a külterületekre körzeti őrsöket alakít, ugyanúgy, mint a rendőrbiztosság. Vezetője a városi kapitány. Egy-egy megye összes járási és városi kapitányságai a megyei főkapitányság alá tartoznak.

A thj. városokban városi főkapitányság szervezendő. Ez ugyanolyan rangú szervezet, mint a megyei főkapitányság, azonban nemcsak magasabb parancsnokság és különleges alakulatok szervezete, hanem ellátja az őrszolgálatot is a város területén. A külterületre körzeti őrsöket alakít, mint a megyei városok kapitánysága. Vezetője, illetve parancsnoka a városi főkapitány. Budapesten különleges szervezetű főkapitányság szervezendő, a különleges fővárosi viszonyoknak megfelelően.

Az összes megyei és városi főkapitányságok fölötti országos szervezet az országos főkapitányság, amely közvetlenül a belügyminiszter alá tartozik. Vezetője, mint a rendőrség legfőbb parancsnoka az országos főkapitány.”

A közrend és közbiztonság fokozottabb védelméről szóló rendelettervezetet a minisztertanács kisebb módosításokkal elfogadta, 5006/1945. B.M. szám alatt jelent meg a Magyar Közlöny 1945. január 27.-i 2. számában. A közbiztonsági szervekre vonatkozó adatok bejelentéséről az 5005/1945. BM sz. rendelet intézkedett (Magyar Közlöny 1945. január 27.-i 2. szám).

Még csak szervezés alatt áll minden, de a Budapesti Nemzeti Bizottság 1945. január 21.-n kelt 1/3.-1945. BNB. számú határozatával a magyar államrendőrség budapesti főkapitányává Sólyom László nyugállományú honvéd századost nevezte ki. Az 1945. február 24.-n kelt XIV/1.-1945. BNB. határozatban „a Budapesti Nemzeti Bizottság tudomásul veszi, hogy Sólyom László, Budapest rendőrfőkapitánya az esküt Farkas Ferenc bizottsági tag kezébe letette”.

A tanulmány első részében van a korai közbiztonsági szervek megszervezéséről részletesebb kifejtés. A Rendőrség mint államilag szervezett rendvédelmi szerv nem létezik, a Budapesti Nemzeti Bizottság jogfolytonosságot véelve a magyar államrendőrségről és annak budapesti főkapitányságáról dönt. Miért is kell jogászknunk? A magyar királyi Államrendőrség sem elviekben sem gyakorlatilag nem funkcionál, összeomlott. Az új Rendőrség még csak határozati javaslatokban öltött formát. Azaz nem létezik „magyar államrendőrség budapesti főkapitányság” így annak nem is lehet felesketett főkapitánya.

02. kép - Sólyom László rendőr altábornagy magyar királyi rendőr egyenruhában 1945 tavaszán

Budapest legelső szovjet városparancsnoka Vaszilij Csernyisov (V. V. Csernisov) vezérőrnagy volt. A harcok idején, a pesti oldal elfoglalása után vette át az irányítást, de a felsőbb szovjet hadvezetés (Malinovszkij marsall) a kaotikus állapotok és a rend fenntartásának hiánya miatt 1945 február végén leváltotta. Ivan Tyerentyevics Zamercev vezérőrnagy vette át a városparancsnoki tisztséget, és egészen 1948-ig töltötte be ezt a pozíciót. Az ő nevéhez fűződik a háború utáni romeltakarítás, a közellátás megszervezése, a fővárosi rendőrség felállításának támogatása, de a polgári lakosság kényszermunkára (*málenkij robot*) való tömeges elhurcolása is.

03. kép - Ivan Tyerentyevics Zamercev vezérőrnagy 1945. tavaszán Budapesten, háttérben egy rendőr Zrínyi sisakkal, magyar királyi rendőr egyenruhában

A minisztertanács 1945. március 10.-i ülésén szembejönnek a pártpolitikai szempontok és a pártok közötti egyezségek részletei: „*az a politikai szempont, hogy régi kipróbált rendőröket nem vesznek fel, nekik azt mondják, hogy menjenek a frontra harcolni, ugyanakkor a kommunisták közül egész fiatalokat alkalmaznak a rendőrségen, amely eljárásnak aztán az a következménye, hogy egy csomó börtönviselt és tolvaj fiatalembert kell közülük letartóztatni. Ezt számos példa támasztja alá.*”

Vásáry kéri, hogy tájékoztassák minisztertanácsot, hogy az egyes pártok rendőrség, legénység és tisztviselői karával hogyan vannak képviselve,

„*Valentiny a képesítéssel kapcsolatban felveti, hogy a fogalmazói karban leszögezték a jogi végzettséget, ugyanakkor a belügyminiszter vagylagosan oldja meg a kérdést. Ennek következtében előfordulhat az, hogy egyes helyeken egyáltalán nem lesz jogvégzett ember s el lehet képzelni, hogy ez mit fog ott eredményezni.*”

Ugyanezen az ülésen a 16/1. napirendi pontban tárgyalják a Nemzeti Bizottságok egyöntetű működésének szabályozásáról szóló rendelettervezetet.

Meghatározták, hogy Nemzeti Bizottságot kell létesíteni „*minden vármegye és járás székhelyén a vármegye és járás területére kiterjedő jogkörrel, továbbá minden városban és községben a város, illetve község területére kiterjedő jogkörrel.*”

A Nemzeti Bizottságba csak a Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült Polgári Demokrata Párt, Független Kisgazdapárt, Magyar Kommunista Párt, Nemzeti Parasztpárt, Szociáldemokrata Párt delegálhat tagokat.

A Nemzeti Bizottság az új demokratikus Magyarország újjáépítésénél politikai tanácsadói feladatot végez, másfelől támogatják a kormányzásra és közigazgatásra hivatott hatóságokat; figyelemmel kíséri a közéletet és az illetékes szakminiszterekhez javaslatot tehet.

A Nemzeti Bizottság nem közigazgatási szerv és így a közigazgatásba nem illeszthető be. Ehhez képest a nemzeti bizottságok hatósági jogkört nem gyakorolnak. Közalkalmazottak kinevezésére, felfüggesztésére, felmentésére, elbocsátására joguk nincs.

Közigazgatási engedélyt (lapengedély, moziengedély, iparengedély, rádióvevőkészülék tartására szóló engedély stb.) ki nem adhatnak, vagy el nem vonhatnak.

Az állami végrehajtó hatalom szünetelő szervei működésének megindításával és az önkormányzati szervek megalakításával a nemzeti bizottságok közigazgatási tevékenysége befejezést nyer.”

A Budapesti Nemzeti Bizottság 1945. évi március hó 2.-n a XVII/4.-1945. BNB. határozatával felhatalmazza a budapesti rendőrfőkapitányt, hogy hatáskörébe vonja azokat a pestkörnyéki helységeket is, amelyek a közbiztonság fenntartása érdekében hozzá fordulnak. A XVII/5.-1945. BNB. határozattal felkérték Csorba János budapesti polgármestert, hogy 2.000.000, azaz kétmillió pengő kölcsönt bocsásson a belügyi tárca terhére a főkapitány rendelkezésére a budapesti rendőrség kiadásainak részbeni fedezésére. A XVII/20.-1945. BNB. határozattal Budapest rendőrfőkapitányát felhatalmazták arra, hogy a rendőrkapitányság elhelyezésére bármely olyan ingatlant lefoglalhat, amelyben lakók nincsenek.

A Budapesti Nemzeti Bizottság 1945. március 7.-i ülésén a XIX/2.-1945. BNB. rendelettel úgy határozott, hogy Sólyom László rendőrfőkapitány szervezze meg a kerületi kapitányságokat és küldjön ki megfelelő rendőrlegénységet is. Ennek előzménye Sólyom 1945. február 28.-n írt levele, melyben közölte: „*a polgármester még Buda teljes felszabadulása előtt megbízott egy személyt a budai rendőrség megszervezésével, akiről ő február 23-ig nem is tudott. Buda teljes felszabadulása után a megalakult Budai*

Nemzeti Bizottság dr. Csikkel József rendőrtanácsost bízta meg a budai rendőrség vezetésével, akit ebben a megbízásában, mint főkapitány megerősített. A polgármester megbízottá azonban nem volt hajlandó lemondani és önkényesen továbbra is intézkedett. kérte a kerületi nemzeti bizottságokat azzal a kitételrel, hogy az egyes kerületi kapitányságok vezetőjének az illetékes nemzeti bizottság által kijelölt személy tekintendő.”

A különböző fogolytáborokban számos magyar királyi Államrendőrségi dolgozó volt. Azokat, akik az ellenállási mozgalmat segítették és a nyilasokkal semmilyen közösséget nem vállaltak, felülvizsgálati eljárás után felvették a Rendőrség kötelékébe (XIX/3.-1945. BNB. határozat)

A belügyminiszter, dr. Erdei Ferenc az 1945. március 28.-i minisztertanácsi ülésen előterjeszti a csendőrség feloszlata és államrendőrség megszervezése rendelettervezetét. Nagy vita alakult ki a csendőrségi igazolások körül, melyben négy kormánytag azon az állásponton voltak, *hogy aki büntetlen tudott maradni egy ilyen mindnyájuk által gyűlölt szervezetben, az feltétlen megérdemli, hogy minden téren megtartsa jogait.* Ketten azon az állásponton voltak, hogy csendőrség testületi felelősséget kell kimondani. Végül pártközi egyeztetésre küldték a vita alapját.

Az 1945. április 18.-i minisztertanácsi ülése már Budapesten történt, a költözésre Debrecenből április 9. - 11. között került sor.

A minisztertanács 1945. április 23.-i ülésén Miklós Béla, Valentiny Ágoston, Faragho Gábor, Vásáry István, Vörös János a Csendőrség kollektív felelősségének kimondása ellen szólalnak fel. A minisztertanács egyhangúlag a kollektív felelősséget „a csendőrségnek mint testületnek felelőségére” változtatta át.

Az Államrendőrség felállításának rendelet tervezetét 23/5. napirendi pontként Erdei Ferenc ismerteti, melyet egyhangúlag elfogadnak. Vásáry István kérte, hogy a megyei, városi főkapitány, járási rendőrkapitány, politikai osztályvezető állások betöltésénél a pártok szerinti megoszlást belügyminiszter a minisztertanácsnak jelentse majd be.

A csendőrség feloszlata és az Államrendőrség megszervezéséről az 1690/ 1945. ME sz. rendelet intézkedett (*Magyar Közlöny 1945. május 10.-i 26.szám*). A Magyar Államrendőrség felállításáról szóló 1700/1945. ME sz. rendelet elsősorban a személyi állomány kiválasztásának, jelölésének, kinevezésének módozatairól intézkedett (*Magyar Közlöny 1945. május 10.-i 26. szám*)

Dr. Erdei Ferenc az 1945. április 18.-i keltezésű előterjesztésében 50 millió pengő összegű hitel engedélyezését kérte a Belügyminisztériumnak. A Minisztertanács 1945. május 4.-i ülésén a 26/10. napirendi pontban tárgyalta meg a kérdést:

Az előterjesztésből részlet: „A Magyar Belügyminisztérium működése során eddig egyáltalán nem vett igénybe hitelt. A Belügyminisztérium központjának személyi és dologi kiadásait a Pénzügyminisztérium fizette, kivéve [az] 500 000 P „kisebb kiadások”-ra engedélyezett hitelt. A belügyminiszter alá tartozó vidéki igazgatási és rendészeti szervek költségeit pedig az önkormányzatok viselték. Ezekben a keretekben tovább nem tudja folytatni működését a Belügyminisztérium, tehát egyrészt a központi igazgatás rendelkezésére, másrészt pedig az önkormányzati háztartások felsegítésére komolyabb összegű hitel engedélyezésére feltétlenül szükség van. Az államrendőrséggé való átszervezés előtt álló rendőrségek, illetve az államrendőrség megszervezése maga is külön fedezetet kíván. Ahhoz, hogy a megszervezendő államrendőrséget a legszükségesebb közlekedési eszközökkel, fegyverrel és egyéb

felszerelésekkel, valamint a szükséges épületekkel elláthassák, sürgősen 10 millió pengő hitelre van szüksége a belügyi tárcának.

A budapesti rendőrség ugyan még nem államrendőrség, azonban fenntartása és munkájának biztosítása különleges érdeke a kormánynak. Éppen ezért a budapesti rendőrség személyi és dologi kiadásainak a fedezetét a kormánynak kell biztosítani, miután a székesfőváros fedezettel nem rendelkezik. Ez a szükséglet azt jelenti, hogy a rendőrség 800095 főnyi állományának az áprilisi fizetéséhez még 2 millió96 pengőre van szüksége, a májusi fizetés pedig 10 millió pengőt igényel. Ezenkívül a budapesti rendőrség dologi kiadásaira a legminimálisabban számítva is, szükséges 3 millió pengő.”

A budapesti „Rendőrséggel” is a finanszírozási kérdések merültek fel a Budapesti Nemzeti Bizottságnál, elsősorban az illetményekkel kapcsolatosan. Az 1945. május 4.-i ülésen Kossa István a Magyar Kommunista Párt képviselője kért szót: *„Nem szabad szó nélkül tűrni, hogy a rendőrség még a mai pénzügyi nehézségek mellett is ennyire alacsony fizetést kapjon, mert különben a felelősség a BNB-re is hárulna a bekövetkezendő események miatt. Az a rendőrség, amely a mai demokratikus rendszernek védelmezője, nem kaphat ilyen alacsony fizetést, amelyből nem tud megélni. Különösen a mostani csábító alkalmak miatt sem, mert ezek a rendőrlegénységet esetleg a feketézők, a spekulánsok karjaiba kergetnék éppen alacsony fizetésük miatt, megvesztegethetnék őket, amit nem szabad szó nélkül tűrni. Így fennállna a lehetőség arra, hogy a rendőrség egyes tagjai korrumpálódni kezdjenek, ami szintén megengedhetetlen. Kéri a BNB-t, forduljon a kormányhoz és hívja fel a figyelmét arra, hogy amíg véglegesen újra rendeznék a rendőrség illetményeit, helyzetük javítására megfelelő összegű előleget folyósítson a rendőrszemélyzet részére.”*

Szakasits Árpád elnök, Bechtler Péter alpolgármester, Bródy Ernő, Széll Jenő is hasonlókról szólt, többek között megemlítik, hogy a rendőrök máshol is hónapokon át nem kaptak fizetést, vagy amit kaptak, az olyan csekély, hogy abból megélni nem tudnak. A XXIX/3.-1945. BNB. számú határozatban a kormány segítségét is kérték.

A 7. napirendi pontban volt szó a fővárosi rendőrségről: *„Budapesten az új rendőrség első alakulatai jórészt önkéntes jelentkezőkből jöttek létre. A BNB alakuló ülésén kinevezte Budapest rendőrfőkapitányát. Az újonnan alakult rendőrség egyik alapvető problémája volt — a felszerelés hiányos volta mellett — az illetmények folyósításának rendezetlensége. 1945. március 2-án a főkapitány értesítette a BNB-t, hogy a belügyminiszter szóban közölte vele, hogy „... a megalakult rendőrség a területileg illetékes önkormányzat rendőrségének tekintendő és mint ilyen pénzellátás szempontjából is az önkormányzat gondoskodási körébe tartozik...” A főkapitány ezért kérte a BNB-t, hogy gondoskodjék négy millió pengőnek a rendelkezésre bocsátásáról. A BNB 1945. március 2-i ülésének 5. sz. határozata felkérte a polgármestert, hogy két millió pengőt utaljon ki a fenti célra.”*

A Csendőrség feloszlásáról szóló 1690/1945. ME számú rendelet a és az Államrendőrség felállításáról szóló 1700/1945. ME. számú rendelet a Magyar Közlöny 1945. május 10.-i 26. számában került kihirdetésre. Az Államrendőrség felállításáról szóló rendeletet az Ideiglenes Nemzeti Kormány adja ki, aláírója Miklós Béla miniszterelnök, 1945. márciusban. Konkrét nap nincs megjelölve a rendeletben és a kihirdetésével hatályba lépett.

A magyarországi harcok befejeződésével elindult a romok eltakarítása, de a mindennapi alapszükségletek előteremtése is nehézségekbe ütközött. Az első közbiztonsági megkülönböztető jelzés rendeletének kiadásakor nem volt központi készítés, mindenkinek saját magának kellett megoldani annak elkészítését. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány fokozatosan

mérte fel a rendelkezésre álló anyagi szükségleteket. Fokozatosan jutottak nyersanyagokhoz, de akadtak készletek, amelyek raktárakban voltak és felhasználásra vártak.

A Magyar Királyi Minisztérium 1944. szeptember 22-én kelt 3.430/1944. M. E. számú rendelete felállítja a Nemzetőrséget. A rendeletet vitéz Lakatos Géza Magyar Királyi miniszterelnök jegyezte. (*Budapesti Közlöny 1944. évi szeptember hó 26.-i 219. szám*)

Feladatuk több réttű volt, rendészeti szempontból az 1.§. 2. bekezdésében foglalt a lényeg: *A nemzetőrség feladata a közbiztonsági szervek (a m. kir. csendőrség és a m. kir. rendőrség) támogatása az ország közrendjének és közbiztonságának fenntartásában.* Egyenruházatot részükre nem rendszeresítettek, viszont karszalagot igen. A Nemzetőrség karszalagja igen nagy mennyiségben állt rendelkezésre a már felszabadított területeken.

Szövet, vászon alapanyag, melyre a piros-zöld színt és a feliratot festési eljárással vitték fel, nem különböző színű anyagokból varrták össze. A hátoldalon látható, hogy a festés csak egy oldalú a piros és zöld szín esetében. Az anyagot szegélyvarrással zárták le. Sablon használatával festették fel a feliratot is, az alsó részén látható a szegély levarrás fehér cérnával

04. – 05. kép - Nemzetőr karszalag

06. kép - Nemzetőr karszalag anyagmintázata és a festése

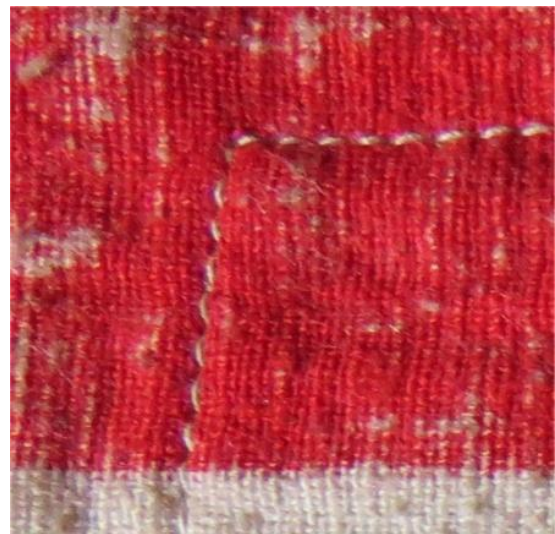
Arra a következtetésre jutottam, hogy a nemzetőr karszalagokat fellelték (nemzetőr felirattal felfestett vagy felirat nélküli darabok) és még a 5.007 B.M. Eln. számú rendelet szerint készítettek központilag a szabályozó szerinti karszalagokat.

A nemzetőr felirat eltakarásához külön vászon darabot varrtak fel, melyre sablonnal felfestették a "RENDŐRSÉG" és "ПОЛИЦИЯ" vagy "ПОЛИЦАИ" szavakat. Feltűnhet, hogy az 1945 év eleji orosz betűs feliratok "ИЯ" és "АИ" végződésűek lettek, fonetikusán "POLICIJÁ" és "POLICÁI". Utóbbiból egy kis németességgel "POLIZEI vagy POLICÁJ" kihallható. Szövet, zsávolny anyagra sablonnal, fekete festékkel felfestett feliratok. Külső szegélyezés géppel, fehér cernával. Visszahajtott szegélyezés, melyet pontosan a szélén géppel varrtak össze a karszalaggal (nem volt külön szegélylevarrás).

07. – 08. kép - A központilag elkészített karszalag.

A feliratozott anyag szegélyezése és a karszalagra történő rávarrás egyszeri géppel történő felvarrása, fehér cernával.

09. – 10. kép – a felvarrás

11. – 12. kép – a központilag elkészített feliratozás

Kapcsos és patentos rögzítése forma egyaránt megtalálható ennek a karszalagnak az esetében. A kapcsokat és patentokat azok ellen oldalával együtt fehér cérnával, kézzel varrták fel.

13. kép – patentok és kapcsok a rögzítéshez

A Belügyminiszter előtt rendőr újoncok vizsgáztak Budapesten a Középfokú Iskolák Sportköreinek Országos Központja fenntartásában működött sportpályán 1945. augusztus elején. Az eseményről a Kossuth Népe című újság 1945. augusztus 11.-i 86. száma számolt be, de a Filmhíradó is forgatott a helyszínen.

14. kép - Filmhíradó 1945. augusztusi felvétele a rendőr újoncok vizsgájáról

15. kép – Az 1945. januári rendszeresítésű karszalagok, két változat

A miniszterelnök bejelenti az 1945. június 8.-i minisztertanácsi ülésen, hogy a Parasztpárt vidéki főkapitánnyá való kinevezésre Székely Béla, esztergomi főispánt javasolja. Egyik helyettesének a Szociáldemokrata Párt részéről Páskándy Ferenc főtanácsost javasolták.

Itt érdemes megjegyezni, hogy többféle módon is megjelent a vezetékneve, Pászván – Kunódi, Pászván, Dr. Pászvány-Kunódi. A jelölést a minisztertanács tudomásul vette.

Az Államrendőrség megszervezéséről szóló rendelet megjelenése után a belügyminiszter - az önkormányzatok közreműködésével - bizottságokat küldött ki a megyékbe és a törvényhatósági jogú városokba egyrészt az átszervezés végrehajtása céljából, másrészt, - mivel igen sok panasz érkezett a helyi rendőrség tevékenységét illetően - azzal a céllal, hogy megtisztítsák a rendőrséget azoktól, akik közönséges bűncselekményeket követtek el, megvesztegethetőknél bizonyultak, haszonszerző magatartást tanúsítottak, vagy a demokrácia kibontakozását akadályozták. Ekkorra kilenc vármegyében és két törvényhatósági jogú városban indították meg ezt a munkát. Több rendőrkapitányt és rendőrtisztet leváltottak Dévaványán, Debrecenben, Egerben, Esztergomban, Szegeden, Szentesen.

A Belügyminisztérium 1945. május 31-én kelt szám nélküli előterjesztése szerint a magyar határrendőrség, valamint a révkapitányságok és a repülőtéri kapitányságok felállítását elsősorban az sürgette, hogy különösen az északkeleti határokon olyan káros gazdasági tevékenység folyt, ami az ország közellátását hátrányosan befolyásolta, a déli határrészen, Kelebia környékén, valamint a nyugati részen pedig a közbiztonságot veszélyeztető kilengések voltak. A határrendőrség létszámát 6500 főben javasolta megállapítani. Az előterjesztés mellett megtalálható a létszám rangfokozatok szerinti felsorolása is.

A Belügyminiszter 132.808/1945. számon az 1945. június 13.-i minisztertanácsi ülésen előterjeszti a határrendőrség felállítására vonatkozó javaslatot. „A határrendőrség 6500 főből áll a tervezet szerint, míg egyes helyeken már kirendeltségek vannak felállítva. A Szövetséges Ellenőrző Bizottság is követeli a határrendőrség rendszeres működését. A szervezet teljesen kész van válogatott személyekből. Eredetileg 5000 létszámra volt tervezve, azonban a részletes kidolgozás után 6500 fő alkalmazása vált szükségessé.

Minisztertanács a határrendőrség felállítására vonatkozó előterjesztést elfogadta azzal, hogy a honvédelmi és pénzügyi tárcával állapodjék meg a belügyminiszter az azonos szerveknek összműködése tárgyában.”

A Belügyminisztérium 124.235/1945. 1/VII. sz. előterjesztése utalt arra, hogy a feloszlott csendőrség feladatait is az Államrendőrségnek kell ellátni. Debrecenben még 30.000 főben jelölte meg a létszámot, az új javaslat a Vidéki Főkapitányság létszámát 24.000, a Budapesti Főkapitányság létszámát 10.000 főben irányozták elő. Az előterjesztés mellett megtalálható a Vidéki Főkapitányság személyzetének fizetési fokozatok szerinti kimutatása is.

A 15. napirendi pontban Belügyminiszter előterjeszti az 1700/1945. ME számú rendelettel felállítani rendeltkívánt Magyar Államrendőrség létszámára vonatkozó javaslatát. A Magyar Államrendőrség létszáma eddig mintegy 70.000 főből állt, a tervezet 34.000 főre csökkenti az összlétszámot. Erőteljes vita kezdődött, de Vörös János honvédelmi miniszter kiemelte, „jelenleg valóban különleges feladatokat teljesít: őrség, karhatalmat szolgáltat gyárakhoz, hidakhoz. Átmenetileg helyesli a belügyminiszter által kívánt létszámot és utóbb kell revízió alá venni. A közmunka teljesítésénél is jelentős rendőri szolgálat van.”

A Minisztertanács az előterjesztést szótöbbséggel elfogadta azzal, hogy ha a létszám csökkentésének lehetősége akkor újra kell a létszám maximumot meghatározni.

A nagyon súlyos anyagi gondok egyre nagyobb hullámokat korbácsoltak a rendőrök tengerén és a magyar történelemben egyedülálló módon sztárjra készültek és demonstrációt is tartottak. Ez politikai viharokat eredményezett mindenhol az országban. A 2500/1945. ME számú rendelet, amely a közszolgálati alkalmazottak s köztük a rendőrség tagjainak az illetményeit is szabályozta, nem hogy orvosolta volna a testület tagjainak sérelmeit, hanem sok tekintetben a korábbi állapotnál is hátrányosabb helyzetet teremtett számukra (*Magyar Közlöny*

1945. június 17.-i 54. szám). A sérelem fő oka az volt, hogy a másik fegyveres testület, a honvédség fizetéseit, pótlékait és kedvezményeit nem érték el a rendőrség tagjai.

A Budapesti Nemzeti Bizottság 1945. június 27.-n XXXII 2.-1945. BNB. számú határozatával felkérte a kormányt, hogy a rendőrség fizetésének a kérdését sürgősen rendezze. *„Fizetésrendezés alatt értjük, hogy a demokratikus rendőrség tagjainak olyan fizetést kell kapniok, amelyből felelősségteljes és megerőltető szolgálatuk tekintetbevételével meg tudnak élni. A rendőrtisztek fizetését a honvédség tisztikarának fizetésével paritásba kell hozni.*

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945. július 4.-i ülésén a belügyminiszter előterjeszti javaslatát a Magyar Államrendőrség tagjai illetményeinek és nyugellátásának rendezése tárgyában az eredetihez képest módosításokkal. Minisztertanács a javaslatot elfogadta.

A Pénzügyminiszter a rendőrök tüntetését fegyelmi szempontból is alaposan kifogásolhatónak tartja. A Belügyminiszter a maga részéről is kifogásolta a tüntetést és ennek a küldöttséghez intézett beszédében kifejezést is adott.

A Belügyminiszter a Magyar Államrendőrség felállításáról szóló 1700/1945. ME számú rendelet kiegészítését terjesztette a minisztertanács elé 1945. augusztus 08.-i ülésen, melyet az elfogadott. A Belügyminisztérium 139.573/1945.VI. sz. előterjesztésében - arra való tekintettel, hogy az új kinevezések során olyanok is bejutottak a rendőrség kötelékébe, akik ellen kifogás merült fel - kérte, hogy az alkalmazottak kinevezése ideiglenes legyen, s a véglegesítésről a szaktanfolyam sikeres elvégzése után történjék csak döntés. Rámutatott továbbá arra, hogy a kinevezési gyakorlat hosszadalmas a megyei és városi főkapitányok, a járási és a megyei városi kapitányok, valamint a főkapitányok, és kapitányságok politikai osztályainak vezetői esetében, mivel ki kell kérni az illetékes önkormányzat törvényhatósági bizottságának, illetve a képviselőtestület javaslatát.

Kérte, hogy ezeket az állásokat a belügyminiszter közvetlenül, jelölés nélkül tölthesse be. A 6290/1945. ME sz. rendelet az Államrendőrség felállításáról szóló rendelet kiegészítése a Magyar Közlöny 1945. augusztus 12.-i 101. számában jelent meg.

A magyar belügyminiszter 145.389/1945.IV.-12.B.M. számú rendelete a Magyar Határrendőrség felállítása tárgyában 1945. augusztus 17.-n kelt. A Magyar Közlönyben nem jelent meg, a Rendőrségi Közlöny 1945. november 10.-i 9. számában olvashatjuk. Fő feladatai voltak a személy- és áruforgalom ellenőrzése, az átkelőhelyeken útlevelek egyéb okmányok szigorú vizsgálata, a csempészet megakadályozása ezáltal az illegális áruszállítás és a feketepiac visszaszorítása, valamint az illegális határátlépések megakadályozása, a szökésben lévő háborús bűnösök, dezertőrök és politikai menekültek mozgásának felügyelete és megállítása.

A Minisztertanács 1945. augusztus 16.-i ülésén a Belügyminiszter előterjeszti a csendőrség feloszlásáról és az Államrendőrség megszervezéséről szóló 1690/1945. ME sz. rendelet kiegészítési és módosítási javaslatát. Minisztertanács az előterjesztéshez hozzájárult.

Az írott sajtó sorra számolt be 1945 elején arról, hogy a rendőröknek már készítik az új egyenruhát, melyet a tél beállta előtt ki is osztanak a részükre. Egyenruha rendelet még nincs, de a Belügyminisztérium már a tervezésen túl jutott.

Még az ősz folyamán megkapják egyenruhájukat a rendőrök

Tetszetős kékesszürke színe lesz az új egyenruhának

A Magyar Távirati Iroda je-
lenti: A belügyminisztérium ille-
tékes ügyosztálya már most gon-
doskodni kíván arról, hogy még
mielőtt a tél beköszöntene a
rendőrség minden egyes tagja egy-
rend egyenruhához, köpenyhez és
egy sapkához, valamint egy pár
bakancshoz juthasson. E célból az
Első Magyar Mosó- és Finom-
posztó Rt.-t három hónapra be-

állították a rendőrség ruházatá-
hoz szükséges anyag gyártására.
A készülő anyag igen jó minő-
ségű, a katonai khaki posztónak
felel meg. Színe szép kékesszürke.

Még az ősz folyamán a demo-
kratikus rendőrség minden egyes
tagja el lesz látva ruhával. Pár-
huzamosan a rendőrség bakancs-
csal való ellátásáról is történik
intézkedés.

16. kép – Kékesszürke rendőr egyenruha, Szabad Magyarország 1945. szeptember 07.-i 202. szám

Kékesszürke egyenruhát kap a rendőrség még a tél beállta előtt

A belügyminisztérium gondos-
kodik arról, hogy még mielőtt a
tél beköszönt, a rendőrség min-
den egyes tagja egyenruhához, kö-
penyhez és sapkához, valamint
bakancshoz juthasson. E célból az
egyik textilgyárat három hónapra

beállították a rendőrség ruházatá-
hoz szükséges anyag gyártására.

A készülő anyag igen jó minő-
ségű, katonai khaki posztónak
felel meg. Színe kékesszürke.
Párhuzamosan a rendőrség ba-
kancsval való ellátására is történt
intézkedés. (MTI)

17. kép – Tél beállta előtt egyenruha a rendőröknek, Esti Szabad Szó 1945. szeptember 08.-i 135. szám

Az egész országban az újságok az új rendőregyenruha legyártásával, későbbi használatba vételével foglalkoztak:

- Felvidéki Népszava 1945. szeptember 07.-i 117. szám
- Debreczen 1945. szeptember 07.-i 170. szám
- Világosság 1945. szeptember 07.-i 56. szám
- Kelet – Magyarország 1945. szeptember 08.-i 110. szám
- Délmagyarország 1945. szeptember 08.-i 203. szám

A Mafirt Krónika a filmhíradóban is beszámolt a rendőrök részére készülő egyenruhák gyártásáról:

„A megbénított magyar textilipar is újjáéled. Az ipariügyi miniszter támogatásával üzembe helyezték az Első Magyar Gyapjúfonó és Finomposztógyárat, hogy a demokratikus államrendőrség legénysége részére egyenruhaposztót szőhessenek. A miniszter nyersanyagról

is gondoskodott és lehetővé tette, hogy az új meleg egyenruhák még a tél beállta előtt elkészüljenek. A gyár munkáját és az elkészített posztót Sólyom rendőrfőkapitány, Péter és Ratulovszky főkapitány-helyettesek kíséretében Erdei Ferenc belügyminiszter [Farkas Mihály belügyi államtitkár] is meglektintette.”

18. kép – Első Magyar Gyapjúfonó és Finomposztógyárban készül az új rendőr egyenruha

„A szövetek minőségét vizsgálják. Sólyom rendőrfőkapitány, Farkas Mihály belügyi államtitkár, Péter Gábor főkapitány-helyettes, Ratulovszky főkapitány-helyettes gyárlátogatáson a szövőgyárban, majd az elkészült termékeket tekintik meg.”

19. kép - Sólyom László, Farkas Mihály, Péter Gábor, Ratulovszky János

(Sólyom László budapesti rendőrfőkapitány, Farkas Mihály a belügyminisztérium államtitkára, Péter Gábor a magyar államrendőrség politikai rendészeti osztály vezetője, Ratulovszky János a budapesti rendőrfőkapitány helyettese).

Az 1945. szeptember 20.-i minisztertanácsi ülésen a Belügyminiszter előterjeszti javaslatát a Magyar Államrendőrség budapesti főkapitányságának megszervezése és az Államrendőrséget érintő egyes kérdések szabályozása tárgyában. Minisztertanács az előterjesztést elfogadta.

A Belügyminisztérium 1945. augusztus 24-én kelt, szám nélküli előterjesztése szerint az 1690 és az 1700/1945. ME sz. rendelet az Államrendőrség hatóságainak és szerveinek felállításáról csak a vidék vonatkozásában intézkedett, a budapesti szervezetre vonatkozó rendelet kiadása időszertüvé vált. A budapesti főkapitányságra vonatkozó különös rendelkezések (működési köre mely városokra, községekre terjed ki, területi és hatósági tagozódása miként alakul, ügyintéző hatásköre meddig terjed stb.) mellett az Államrendőrség egészére vonatkozó rendelkezésekből is állt. A tervezet egyébként felölelte azokat a rendelkezéseket is, amelyek a rendőrség tagjainak kinevezése, véglegesítése tárgyában az alaprendelkezések óta megjelentek. Az előterjesztés és a renDELETEtervezet közös kísérőlevelének száma: BM 143.525/1945.VI/1. Maga a rendelet 8490/1945. ME számmal a Magyar Közlöny 1945. szeptember 25.-i 135. számában jelent meg.

III. A második rendőr karszalag rendszeresítése 1945-ben

A belügyminiszter 276.455/1945.IV.-12. B.M. számú rendelete "A magyar államrendőrség egyenruházati és felszerelési szabályzata" 1945. október 29.-én kelt, azonnal hatályba lépett. A 123.000/1936. B.M. számú rendelettel kiadott egyenruházati és felszerelési szabályzat, továbbá a közbiztonsági szervek megkülönböztető jelzéséről szóló 5007/1945. eln. B.M. számú rendelet érvényüket veszítették. A rendelet a Rendőrségi Közlöny 1946. évi január 25.-i 3. számában jelent meg.

A Belügyminisztérium 274.026/1945.IV-12. számú előterjesztése szerint a rendőrség I—III. állománycsoportjába tartozó tagjainak egyenruha- és fegyverviselési kötelezettségéről már történt intézkedés (8490/1945. ME sz. rendelet), ezúttal az Államrendőrség egységeinek erősítése érdekében a IV-VI. állománycsoportba tartozók felszerelését kívánta megoldani. Az előterjesztést a Minisztertanács az 1945. október 30.-i ülésén elfogadta.

Az egyenruházattal még nem rendelkezők részére új karszalagokat rendszeresítenek:

A magyar államrendőrségnek azok a tagjai, akiknek egyenruhájuk nincs, szolgálatban karszalagot kötelesek viselni. A karszalag leírását szövegben és rajzban az 5. számú melléklet tünteti fel. A jelenleg használatban levő karszalagok átmenetileg továbbra is viselhetők.

A II/B. állománycsoportba sorolt tisztek karszalagot sem szolgálatban, sem szolgálaton kívül nem viselhetek.

Karszalag leírása szövegezésben és rajzban

A piros, fehér, zöld (nemzeti) színű karszalag 12 cm széles; erre a karszalagra arányos elhelyezéssel reá varrandó egy 6 cm széles és 22 cm hosszú fehér mező, melyen 3.5 cm nagyságú fekete betűvel „RENDŐRSÉG” felírás alkalmazandó. A fehér mezőre a felírás előtt

reávarrandó az állománycsoportnak megfelelő színű, 5X5 cm nagyságú négyzetű alátéthajtóka posztó; az alátéthajtóka posztóra kerül a 3.5X3.5 cm nagyságú búzavirágkék színű hajtóka posztó. A búzavirágkék színű hajtóka posztóra kell reávarni a rangjelzést.

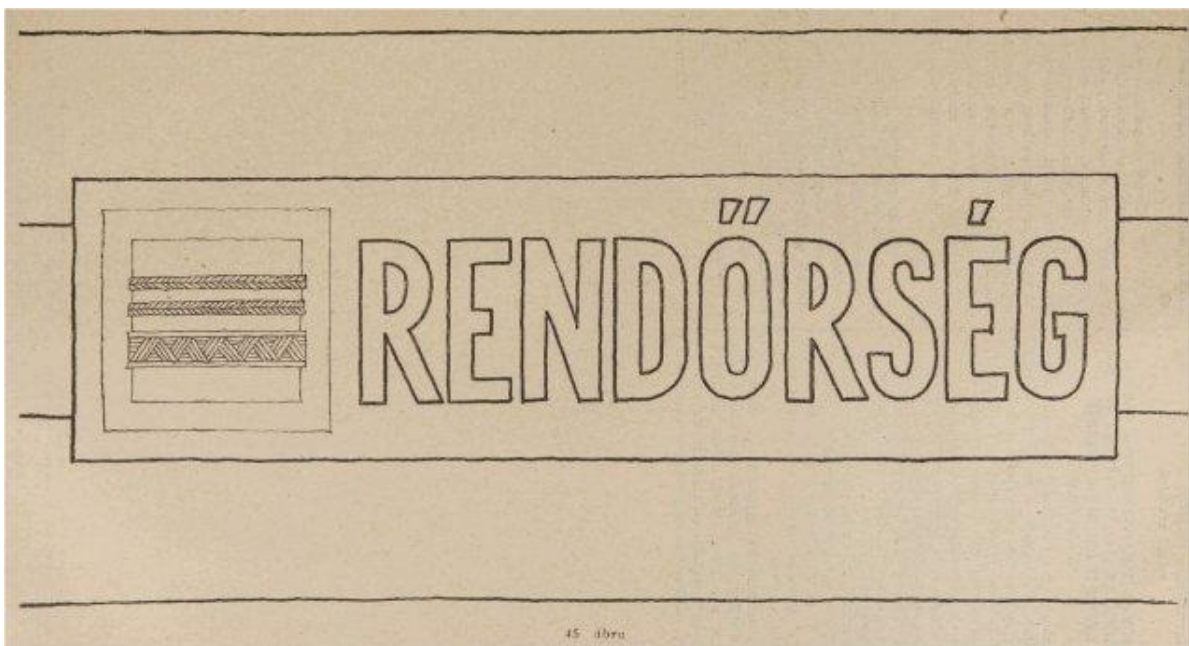
A karszalagon alkalmazandó rangjelzések a következők:

törzstiszteknél 8 mm széles, vízszintesen elhelyezendő arany paszomány, felette 3—3 mm távolságban párhuzamosan három, két, illetőleg egy darab 3 mm széles arany sáv századosnál, főhadnagynál és hadnagynál ugyanúgy elhelyezett egymástól 3—3 mm. távolságban három, két, illetőleg egy darab 3 mm széles arany sáv;

alhadnagynál a búzavirágkék színű hajtóka posztóra, annak közepén függőlegesen alkalmazandó egy 3 mm széles aransáv;

tiszthelyetteseknél 8 mm széles ezüstpaszomány, felette 3—3 mm távolságban három, két illetőleg egy darab 3 mm széles ezüstsáv;

rendőröknél három, ideiglenes minőségű rendőröknél pedig két, egymástól 3—3 mm távolságban elhelyezett fekete selyemsáv alkalmazandó.

20. kép - a szabályzat 45. számú ábrája

A szabályzatban szereplő karszalag grafikai rajza a valóságban - kutatásaim és információim alapján - nem ebben a formában valósult meg. A belügyminiszter 1945. évi 5.007 B.M. Eln. számú rendeletében leírtak egy szegmense szerint valósult meg a kivitelezés. A központi gyártás viszont alapvetően látszódik, nincsenek a karszalag alapanyagában eltérések és a felhelyezett (felvart) kiegészítők is egységességet mutatnak, de természetesen akadnak egyedi megoldások.

Rendfokozatok karszalagon: ezredes, alezredes, őrnagy, százados, főhadnagy, hadnagy, alhadnagy, főtörzsőrmester, törzsőrmester, őrmester, rendőr, ideiglenes minősítésű rendőr, próbarendőr.

A kutatásaim során fizikai valóságában ezredesi rendfokozatú karszalaggal nem találkoztam.

Egységes, központi elkészítésű tablót a karszalagon használt rendfokozati jelzésekről nem sikerült felkutatni. Elkészítettem a szabályzat szerinti kék mezőben elhelyezendő rendfokozatok digitális grafikai rajzait:

próbarendőr

ideiglenes m. rendőr

rendőr

őrmester

törzsőrmester

főtörzsőrmester

alhadnagy

hadnagy

főhadnagy

százados

őrnagy

alezredes

ezredes

A szabályozóval ellentétben (illetve az pontosan nem rögzíti) a sima kék mező a próbarendőrt, rendfokozat nélküli rendőrt jelölte. Ebben az esetben semmilyen jelzés nem került felvarrásra.

21. kép – A próbarendőr „rendfokozati jelzése”, megjelenítése

22. kép – A próbarendőr központi elem hátoldala

23. – 24. kép – a teljes próbarendőri karszalag. A karszalag két vége ebben az esetben össze lett kézzel varrva, fehér cérnával.

A 5.007 B.M. Eln. számú rendelet leírásának megfelelően kétnyelvű feliratozással látják el a karszalagokat. Lényegi elemmé válik a búzavirágkék színű kocka valamint az, hogy a feliratok és a kocka (melyben a rendfokozat megjelölés történik) egy anyagra (nem összeillesztett) készülnek.

Az alap sablon tehát egy téglalap alakú fehér vászon, zsávoly anyag, melyre felfestik fekete színnel (sablon használva) a feliratokat valamint (sablon használva) a kék színű, kocka alakú mezőt.

Fontos lényegi elem, hogy ezek után a felirat minden esetben azonos az orosz szó használatánál: "ПОЛИЦИЯ".

Bár konkrét iratot nem leltem fel, feltételezésem szerint a karszalagokat csak alapkivitelben készítették el. A paszományok feltűnően változó hossza, kézzel történő felvarrásuk, a fehér és sárga színű cérna alkalmazása is megerősíti azt a tényt, hogy a rendfokozatokat a használójuk varrta fel.

Az sem tisztázott, hogy a karszalagok két végét kinek volt feladata összevarrni, patenttal vagy fémhurkos rögzítővel ellátni. Annyi bizonyos, hogy az összevarrások jelentős többsége kézi eljárással történt, a patentok és kapcsok rögzítése szintén kézi munka.

A búzavirágkék mező és a feliratozás fekete színnel festési eljárással, sablon használatával történt. A rendfokozat háttéréként szolgáló búzavirágkék sablon festésénél (mivel külön vitték fel az anyagra) észrevehető egy 5 mm és 15 mm tűréshatárral eltolódás. Ez azt jelenti, hogy az orosz nyelvű felirat alsó vonalát véve alapul a kék mező függőlegesen felfelé vagy lefelé eltolódott. Ez szintén kézi kivitelezésre utal.

Tiszthelyettesi karszalag esetében már egyértelműsít a szabályozó, három / kettő / egy ezüst sáv jelölte a rendfokozatot.

25. kép - Kettő ezüst sáv: törzsőrmester.

Az ezüst paszományokat fehér cérnával, kézi varrással rögzítették a szövetanyagon. Óvatosan járt el a készítője, ugyanis a fedőrészre van felvarrva, a hátoldalon nincs öltés nyoma.

26. kép – az ezüst paszományok és azok kézi felvarrásának nyomai

Ennek a karszalagnak az érdekessége, az alsó és felső részen felvarrt belső szegély. Véleményem szerint az eredeti szegélyezés esetleges kifeszlésének megelőzése érdekében került ily módon kivitelezésre, szintén egyéni kezdeményezésre. A karszalag két vége összevarrt.

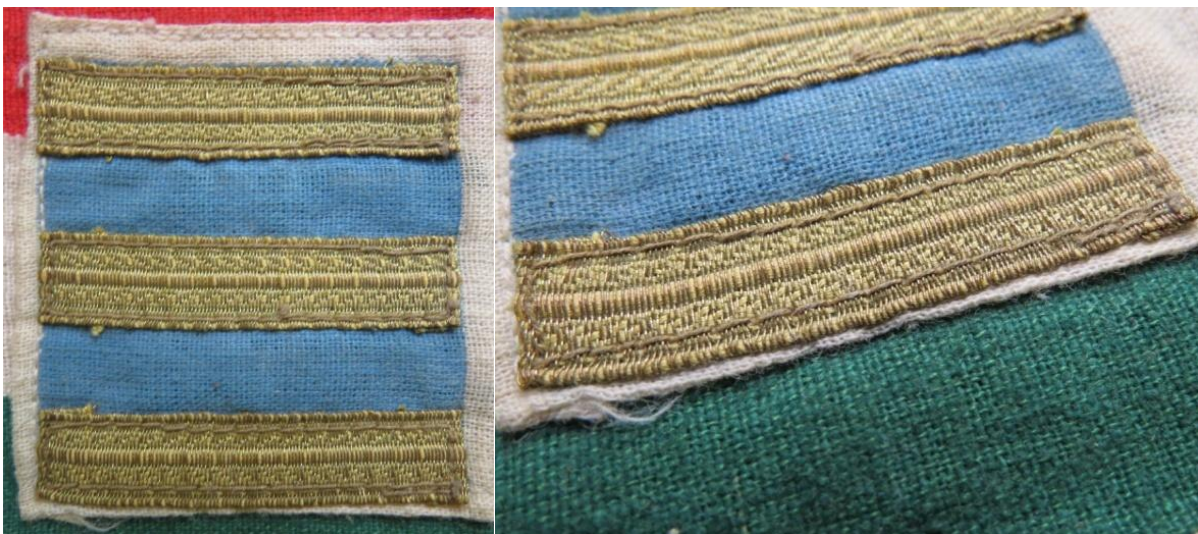
27. kép – utólag felvarrt belső szegélyek

A következő képeken hadnagyi rendfokozatok láthatóak. A paszomány pontosan a búzavirágkék mező jobb és baloldali széléig ér. A második képen a paszomány túlnyúl a kocka szélein, a harmadik képen viszont 4 - 4 miniméter távolságban a kocka széleitől beljebb került felvarrásra.

28. – 31. kép - A kézi varrás és sárga cérna, a felhasznált anyagok különbözősége

A bemutatásra kerülő százados rendfokozatú karszalagoknál számos eltérés mutatkozik. A képeken látható századosnál egy igényes kivitelezéssel találkozhatunk. A búzavirágkék kocka mező felső és alsó részéhez került a paszomány és arányosan középre került a középső. A paszományok vége pontosan a jobb és bal oldali szegélyhez igazodik, a felvarró cérna színe pontosan igazodik a paszomány anyagához, szinte nem észrevehető. A paszomány felvarrása nem kézzel, hanem kivételesen varrógéppel történt.

32. – 33. kép – századosi rendfokozat, igényes felvarrás és azonos anyaghasználat

34. kép – gépi varrásnak látszik, nagyon szabályosak a méretek, távolságok

Ebben az esetben a századosi paszományok középsője geometriailag középre került. Így 3-3 mm távolságban, kissé ferdén varrták oda a felső és alsó paszományt, melyeket fehér cérnával, kézi varrással rögzítettek.

35. – 37. kép – a paszományok felvarrásánál mindkét oldalon látszódik, hogy kézzel készült

A főtiszti (örnagy, alezredes) rendfokozatú karszalagok esetében is mutatkoznak igen markáns eltérések, sőt meglehetősen döbbenetű dolgok. A vastag paszomány rész (mely a főtiszti rendfokozatok jellemzője) anyagában, mintázatában és szélességében is eltéréseket mutat.

Jól kivehető a első képen a gépi felvarrás, sárga cérnával, a búzavirágkék kocka alsó szegélyéhez igazítva. A paszományok nem töltik ki a szegély teret. A második képen viszont geometriailag középre helyezett paszományok kézi varrással kerültek rögzítésre, szintén nem töltik ki a teret. Feltűnő a két főtiszti jellegzetes paszomány szélességének és mintázatának eltérése.

38. – 39. kép – két féle őrnagy rendfokozat (alapanyagok különbözősége)

Igényes, gépi varrás. Érdekesség a fehér és kék színű cérna felhasználása. A vékony paszomány felső részén a és a vastag paszomány alsó szélén látható a csomózás, elvarrás.

40. kép – gépi varrás fehér és kék cérnával

Egy kissé furcsán ható dupla varrású rögzítés az alezredesi rendfokozatú karszalagnál. Talán biztos ami biztos alapon történt, de esztétikailag sokat rontott a helyzetképen. Sárga cérnával, géppel készítették. A paszományok elhelyezése geometriailag pontosnak mondható, a távolságok egyenlők. Vélhetően arra is ügyelt a készítője, hogy a kék kocka alsó és felső szegélyétől is egyforma távolságban legyenek a paszományok.

41. – 42. kép – alezredes rendfokozat és a varrás

Talán a "legigénytelenebb" felvarrású alezredes rendfokozat amivel találkoztam. A kézi felvarrás során (sárga cérnával) a készítője nem vízszintes, hanem függőleges varrástechnikát alkalmazott. A paszományok felvarrása viszont geometriailag megfelelőnek mondható. A főtiszti vastag paszomány szintén vastagabb a megszokottnál.

43. – 44. kép – alezredes rendfokozat furcsa felvarrási technikával készítve

45. kép – vízszintes, függőleges és kereszt varrástechnika alkalmazása

Kuriózumok, érdekességek is akadnak. Ilyenek a 1945. évi 5.007 B.M. Eln. számú rendeletnek és a 276.455/1945.IV.-12. B.M. számú rendeletnek is megfelelő, vegyes és egyéni kialakítású karszalagok. Ezek az egyediek. Forma bontóak, vegyesek, ötvözőek, egyszerűen szólva a kivételek.

A karszalag anyaga vászon, három darabból van összevarrva. Amikor az októberi szabályozás megjelent, vagy az illető tudomására jutott de ellátmányt ehhez nem kapott, alakíthatta ki ezt a formátumot.

46. kép – eredetileg 1945. januári karszalagnak készült, majd 1945. októberi lett belőle

A téglalapban szereplő feliratozás fekete színnel és sablonnal lett ráfestve a szintén vászon anyagra., melyet kézzel varrtak fel. A betűk vastagsága és szélessége eltér a többitől, ezek vastagabbak és szélesebbek a többihez (szinte egységes) képest.

47. kép – a feliratozás sablonnal készült

A szabályozótól eltérően a rendelkezésére álló sötétkék színt alkalmazta viselője (az előírás búzavirágkék). A sötétkék színű posztó anyagú téglalap mindenben eltér a szabályzatban előírttól. " Szegény ember vízzel főz" .

48. kép – hadnagy rendfokozat egyedi kialakítása

A karszalag anyagai tökéletes gépi varrással lettek összeillesztve, fehér cérna alkalmazásával. A két szél is dupla varrással lett összevarrva.

49. kép – az összevarrás kissé el van csúszva

A karszalag belseje fehér vászonanyaggal lett bevonva, összevarrva a külső résszel. A bal szélén látható a kézi varrás, mely a rendfokozati rész rögzítésének nyoma. Először a kék mezőre felvarrta a paszományt, majd azt varrta fel a karszalagra

50. kép – a karszalag belső része koptatóval bevonva

Ezen a századosi rendfokozatú karszalagon minden megtalálható. A kétnyelvű felirat, melyet fekete festékkel, sablon használatával vittek fel. A "17"-es szám, mely a rendőr számát kellett, hogy jelölje. Mint az előző esetben, az októberi szabályozó alapján felkerült a rendfokozat. Viszont a jobb oldalra, ami ellentétes a többivel.

51. kép – százados rendfokozat ellentétes oldalon felvarrva

Vékony paszomány alkalmazása a geometriailag nem teljesen megfelelő kocka alakú középkek színű szövet anyagon. A paszományokat kézzel varrta fel készítője, először a kék alap került felvarrásra a karszalagra. Látható, hogy a paszományok hossza is eltérő.

52. kép – talán nem is paszomány hanem dísz zsinórzat

Mivel a belső rész külön vászon anyaggal van bevonva, látható a paszományok barna vagy sárga cérnával utólag került felvarrásra.

53. kép – kézi felvarrás, egysoros, azaz az anyag is vékony

A karszalag két végének rögzítése öt patent alkalmazásával volt rögzíthető a karon.

54. kép – igényes kivitelezés a patentozás

55. kép – koptatóval bevont belső rész, a varrási nyomokkal

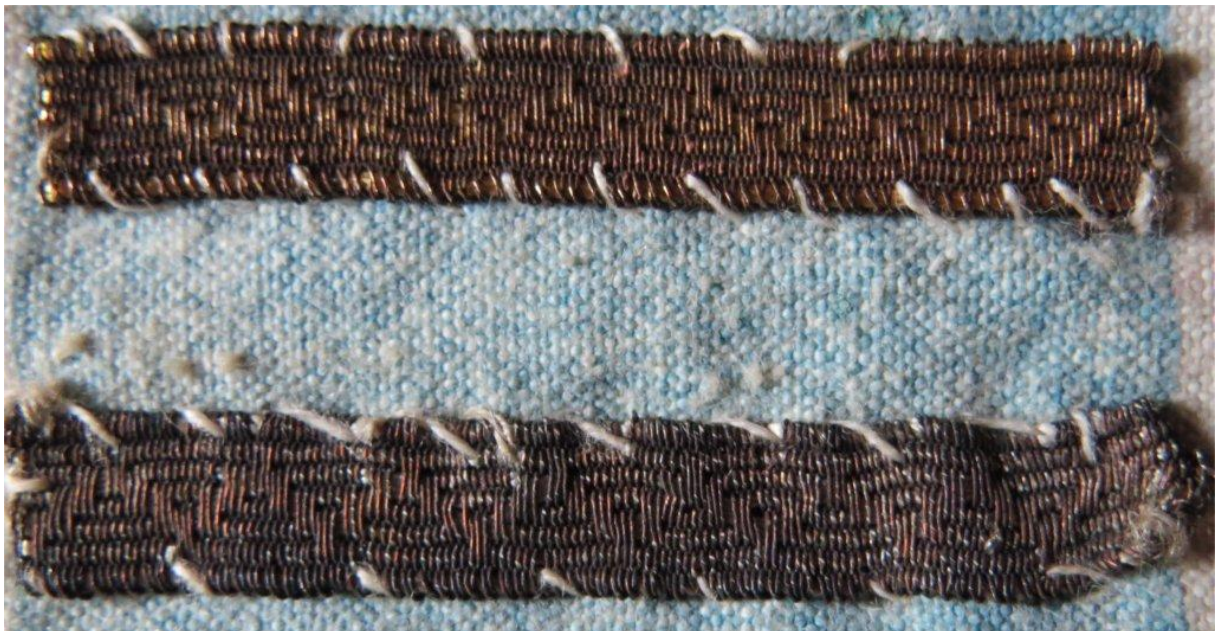
A karszalag belső része fehér színű, vászon anyaggal lett bevonva. Láthatóak a patentok fehér cérnával, kézi hímzéssel történő felvarrása valamint a piros fehér anyag is volt már korábban.

56. kép – a patentfelvarrás

Az 1945. október 29.-én kelt új szabályzatban meghatározásra kerültek a rendfokozatok, azok megjelenítési módja a karszalagokon. Arra a következtetésre jutottam a paszomány vastagságok és mintázatok tekintetében, hogy azért mutatnak nagy számban eltéréseket, mert egyéni beszerzés keretében, amihez hozzájutottak, azzal készítették el. Mivel adat és dokumentum nincs rá, de ha mégis központi kiosztással küldték volna meg a helyi szervek részére a paszomány ellátmányt, akkor sem tudtak volna egységességet létrehozni. A háború végére az ilyen jellegű gazdasági - hadi termelés szinte teljesen leállt. A korábbi években felhalmozott, raktárakban, elfekvő készletekben lévő anyagokat használhatták fel. Nem csak a rendőrök, hanem a katonák számára gyártott anyagok is felhasználásra kerültek. Különböző egyenruházati cikkeken (zubbony, köpeny, gyakorló zubbony, tábori sapka) méretben és anyagban is különböző paszományok voltak rendszeresítve 1945 előtt.

Jól láthatóak a különbségek. Az oxidációt figyelmen kívül hagyva szemmel láthatóak a paszományok különbözőségei. A felső paszománynak arany, az alsónak ezüst színe van. Az oxidálódás ellenére a két szín közötti különbség mindig jól látható. Én törzsőrmesternek tekintem ezt a darabot, de akár lehetne főhadnagy is, de akkor a használója minek készítette, milyen rendfokozatú volt már utólag sohasem fogjuk megtudni.

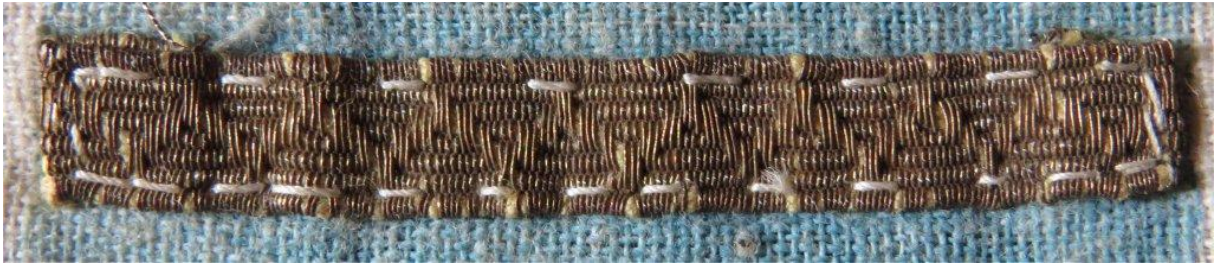
57. kép – eltérő vastagság

A fémshálak vastagsága megegyező, a tartalmi elem megjelenítése szintén egyforma technikai elkészítést mutat.

58. kép – megegyező mintázat

A hadnagy rendfokozatú karszalagok paszományai mutatják a legmarkánsabb eltérést. A paszomány vastagsága ebben az esetben duplája a többinek.

59. kép - kézi felvarrás fehér cérnával

60. kép - kézi felvarrás sárga cérnával. A paszomány felső részén lévő leszegélyezés fellazulás eredménye, az alsó szegély épen maradt

61. kép - A paszomány magassága ebben az esetben arra enged következtetni, hogy azelőtt őrnagy rendfokozat része lehetett.

A századosi rendfokozatok esetében három markánsan eltérő anyagfelhasználás látható. A századosi rendfokozatok közül ez a legkülönbözőbb a többitől. Az 1945 előtti egyenruhákön használt díszítő elemek (sújtások) anyagát vagy a Tábori sapkán használt rendfokozat jelző paszományok lettek felhasználva. Véleményem szerint inkább sújtás anyagok lehetnek, mivel hiányoznak a rendszeren leszegedett végekről a sapkán jellemző "rózsák" valamint hosszabbak. Érdekes, hogy felvarrója nem ügyelt arra, hogy az elvágott végek egy oldalon legyenek.

Jól látható, nincs a tiszthelyettes és tiszti rendfokozatokra jellemző belső motívumrendszer. Szinte anyagával megegyező cérnával, kézzel varrták fel a kék selyem anyagra.

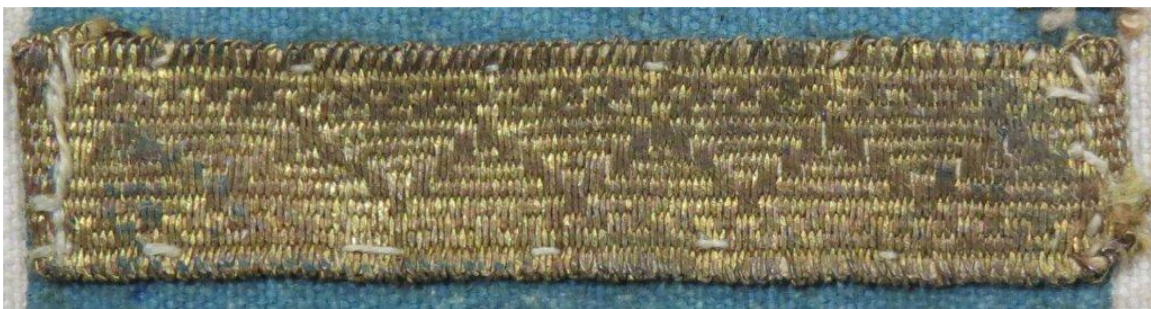

62. kép – nem paszomány alkalmazása

A lehetőségekhez képest az egyik legrövidebben kivitelezett századosi rendfokozat. A középső és az alsó paszomány motívumai pár miniméter eltéréssel egybe esnek a felső paszomány viszont jelentősebb eltolódásban van.

63. kép – egyforma paszomány felhasználása

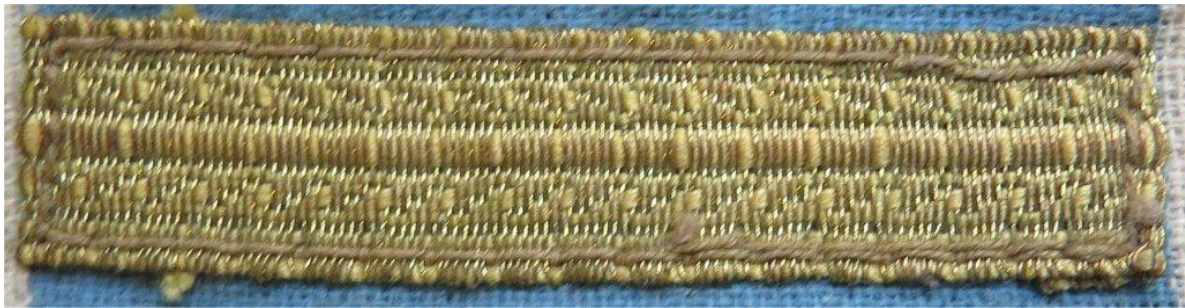

64. kép - A paszományok szélei visszahajtással, fehér cérna alkalmazásával, kézzel lettek felvarrva.

Ennél a századosi rendfokozatnál nem a megszokott motívumok jelennek meg a paszományokon. Nincsenek un. "talp nélküli háromszögek" / "fogazatok", és nem fémszámból készültek hanem szövetből. Készítője teljesen kitöltötte a rendelkezésre álló kék kocka területét, szimetriára törekedve. A felvarrás géppel, barna cérna használatával történ a szélek visszahajtásával

65. kép – igényes kivizelezés

66. kép - A paszomány közepén vízszintesen végigfut egy 2/3 mm vastag, függőleges szövésű csík. A felső és alsó szegélyek szintén függőleges irányúak.

A főtiszti rendfokozatoknál tapasztalható egy-két érdekesség. Tábornoki rendfokozatú karszalagot nem rendszeresítettek ugyan de két esetben a vastag alsó paszomány magassága és motívumrendszere arra enged következtetni, hogy azok korábban tábornoki paszományok voltak. Feltételezhetően a készítője / használója ilyen anyagot tudott beszerezni

Őrnagyi rendfokozat, a paszományok széleinek visszahajtásával, fehér cérna alkalmazásával, kézzel varrták fel. A varrás technikája "pontozott", azaz készítője próbált arra ügyelni a fehér cérnából a legkevesebb látszódn.

67. kép – láthatóan két különböző anyag

A feltűnően magasabb, tábornokok részére készített paszomány, a jellemző belső motívumrendszerrel. Az alsó szegélyen látható a sűrű szövés. Néhol látszik az eredeti világosabb szín, a fémszálak eloxidálódtak.

68. kép – eloxidálódott fémszálak

A felső szegély kissé kifeslett. A "fogazatos" motívum valamint az alsó és felső szegélyek a jellemző függőleges szövésűek.

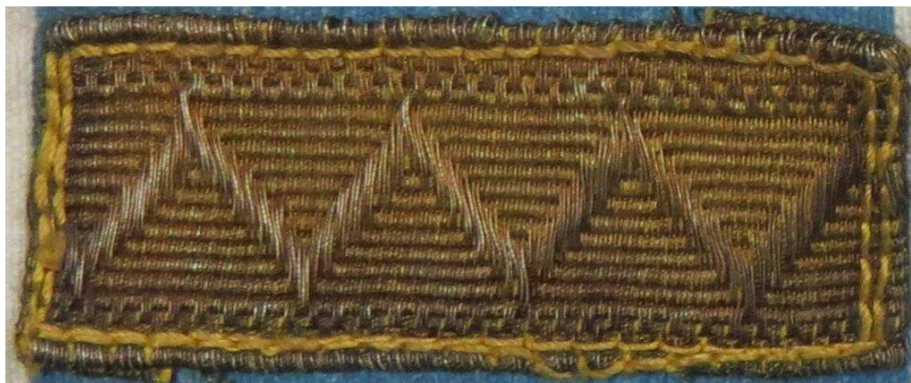
69. kép – az idő vas foga

Ennél az alezredes rendfokozatnál sárga cérnát használtak a paszományok felvarrásához, géppel készítették. Feltűnő a két vékonyabb paszomány és az alsó vastag közötti anyagbeli különbség. A vékonyak fémszálás, a vastag szövet anyag felhasználásával készült.

70. kép – dupla sor varrással

A főtiszti rendfokozatok rendszerében ilyen volt a mintázat a magas, alsó paszományon. A szegélyek viszont fémszállal készültek. Megfigyelhető a gépi varrás technikai jellemzői valamint a két szélén a paszomány behajtása után duplán varrták azt le.

71. kép – főtiszti paszomány rész eltérő motívummal

A bal oldal fel részén látszik a paszomány visszahajtás. Jól kivehető a "fogazat" motívum.

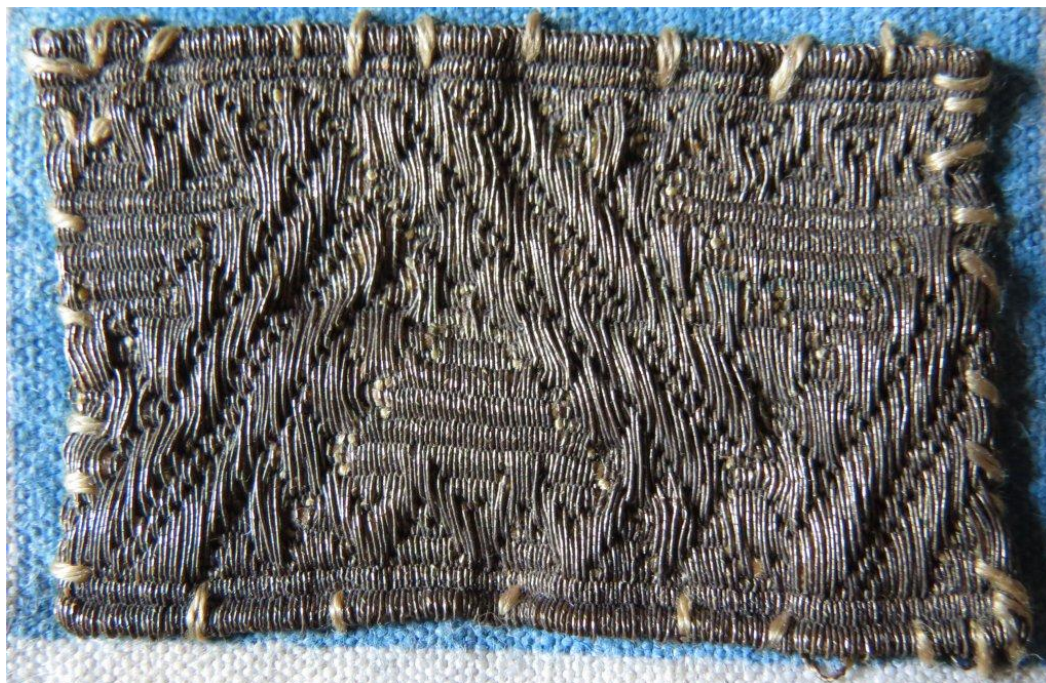

72. kép – a varrás szinte eltakarja a motívumokat

Talán egy alezredeshez nem méltó kivitelezést látunk. Többségében a paszományokat vízszintes varrással rögzítették a kék mezőre, de ebben az esetben a szélekre merőlegesek a fehér cérnával, kézzel készített öltések. A paszományok széleit visszahajtották.

73. kép – a felvarrás hagy némi kivetni valót

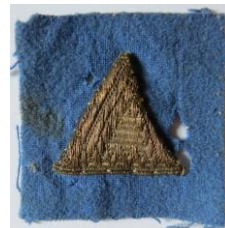
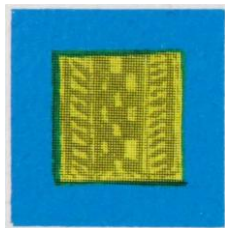

74. kép – főtiszti paszomány, jól kivehető motívumok, oxidálódott fémszálak

75. kép – jól kivehető motívumok, eloxidálódott fémszálak

A kutatásaim során azonban maradtak még „rejtélyek”, amelyek megoldásra vártak. Sok idő és kutatás után megfejtésre is kerültek, melyeket a következő, befejező részben fogok bemutatni. Más érdekességek mellett a karszalag utóélete és az 1945 mintájú rendfokozati jelzések is bemutatásra kerülnek.

76. – 77. kép – arany kocka, arany háromszög: a „rejtélyek”

Köszönöm a megtisztelő figyelmet, folytatás a III. részben.

Felhasznált irodalom, jogszabályok, dokumentumok:

- Magyar Országos Levéltár, 11. segédlet 2003. – Minisztertanácsi jegyzőkönyvek napirendi jegyzékei 1944. december 23 – 1947. május 31.
- Dálnoki Miklós Béla kormányának (Ideiglenes Nemzeti Kormány) Minisztertanácsi jegyzőkönyvei 1944. december 23. - 1945. november 15. – Magyar Országos Levéltár 1997
- Így kezdődött. Dokumentumgyűjtemény Bács-Kiskun megye 1944–45. évi történetéhez (Bács-Kiskun Megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya)
- Ludányi Gyula - Rendőrkarszalagok viselése 1945-1946 (Zsaru Magazin)
- Varga Ottó – Rendőrségi karszalagok 1945 – 1946 1. kiadás
- BM Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség - "Huszonöt év a dolgozó nép szolgálatában" című könyv(1970)

- Budapesti Nemzeti Bizottság jegyzőkönyvei 1945 – 1946 (Budapest Főváros Levéltára 1975)
- Ideiglenes Nemzeti Kormány 13/1945. ME. számú rendelete a közbiztonság fokozottabb biztosításáról
- 1945. január 12.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 5006/1945. B.M. számú rendelet a közrend és közbiztonság fokozottabb védelméről
- Magyar Közlöny 1945. január 27.-i 2. szám
- 5005/1945. BM számú rendelet a közbiztonsági szervekre vonatkozó adatok bejelentéséről
- 1945. január 21.-i BNB ülés jegyzőkönyve
- Budapesti Nemzeti Bizottság 1945. január 21.-n kelt 1/3.-1945. BNB. számú határozatával a magyar államrendőrség budapesti főkapitányává kinevezéséről
- 1945. január 24.-i BNB ülés jegyzőkönyve
- Budapesti Nemzeti Bizottság XIV/1.-1945. BNB. határozata a főkapitányi eskü letételéről
- 1945. március 10.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 1945. március 2.-i BNB ülés jegyzőkönyve
- Budapesti Nemzeti Bizottság XVII/4.-1945. BNB. határozata
- Budapesti Nemzeti Bizottság XVII/5.-1945. BNB. határozata
- Budapesti Nemzeti Bizottság XVII/20.-1945. BNB. határozata
- 1945. március 7.-i BNB ülés jegyzőkönyve
- Budapesti Nemzeti Bizottság XIX/2.-1945. BNB. határozata
- Budapesti Nemzeti Bizottság XIX/3.-1945. BNB. határozat
- 1945. március 28.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 1945. április 23.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 1690/ 1945. ME számú rendelet a csendőrség feloszlásáról és az Államrendőrség megszervezéséről az intézkedett
- Magyar Közlöny 1945. május 10.-i 26. szám
- 1700/1945. ME számú rendelet Magyar Államrendőrség felállításáról
- 1945. május 4.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 1945. május 4.-i BNB ülés jegyzőkönyve
- Budapesti Nemzeti Bizottság XXIX/3.-1945. BNB. számú határozat
- Magyar Királyi Minisztérium 3.430/1944. M. E. számú rendelete a Nemzetőrség felállításáról
- Budapesti Közlöny 1944. évi szeptember hó 26.-i 219. szám
- Kossuth Népe című újság 1945. augusztus 11.-i 86. szám
- 1945. június 8.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 1945. június 13.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 132.808/1945. számú belügyminiszteri előterjesztés a határrendőrség felállításáról
- 124.235/1945. 1/VII. számú belügyminiszteri előterjesztése a csendőrség feladatkörének az Államrendőrséghez rendeléséről
- 2500/1945. ME számú rendelet a közszolgálati alkalmazottak illetményének szabályozásáról
- Magyar Közlöny 1945. június 17.-i 54. szám
- 1945. június 27.-i BNB ülés jegyzőkönyve
- Budapesti Nemzeti Bizottság XXXII 2.-1945. BNB. számú határozata a rendőrség fizetésének rendezéséről
- 1945. július 4.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 1945. augusztus 08.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 139.573/1945.VI. számú belügyminiszteri előterjesztés a Magyar Államrendőrség felállításáról szóló rendelet módosításáról
- 6290/1945. ME sz. rendelet az Államrendőrség felállításáról szóló rendelet kiegészítése

- Magyar Közlöny 1945. augusztus 12.-i 101. szám
- 145.389/1945.IV.-12.B.M. számú rendelete a Magyar Határrendőrség felállítása tárgyában
- Rendőrségi Közlöny 1945. november 10.-i 9. szám
- 1945. augusztus 16.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- Szabad Magyarország 1945. szeptember 07.-i 202. szám
- Esti Szabad Szó 1945. szeptember 08.-i 135. szám
- Felvidéki Népszava 1945. szeptember 07.-i 117. szám
- Debreczen 1945. szeptember 07.-i 170. szám
- Világosság 1945. szeptember 07.-i 56. szám
- Kelet – Magyarország 1945. szeptember 08.-i 110. szám
- Délmagyarország 1945. szeptember 08.-i 203. szám
- 1945. szeptember Mafirt Krónika8., Üzembe helyezték az Első Magyar Gyapjúfonó és Finomposztógyárat, <https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=6008>
- 1945. szeptember 20.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 143.525/1945.VI/1. számú belügyminiszteri előterjesztés a budapesti főkapitányság felállításáról
- 8490/1945. ME számú rendelet a Budapest Főkapitányság felállításáról
- Magyar Közlöny 1945. szeptember 25.-i 135. szám
- 276.455/1945.IV.-12. B.M. számú rendelete a magyar államrendőrség egyenruházati és felszerelési szabályzatáról
- 1945. október 30.-i minisztertanácsi ülés jegyzőkönyve
- 274.026/1945.IV-12. számú belügyminiszteri előterjesztés

Felhasznált képek:

- címkép: saját gyűjteményi fotók kompozíció 1945-ös rendőr karszalagok
- kép - Kliment Jefremovics Vorosilov szovjet marsall, https://hu.wikipedia.org/wiki/Kliment_Jefremovics_Vorosilov
- 02. kép - Sólyom László rendőr altábornagy magyar királyi rendőr egyenruhában 1945 tavaszán. Képes Világ 1945. augusztus 24.-i 15. szám
- 03. kép - Ivan Tyerentyevics Zamercev vezérőrnagy 1945. tavaszán Budapesten, háttérben egy rendőr zrínyi sisakkal magyar királyi rendőr egyenruhában. Képes Világ 1945. augusztus 24.-i 15. szám
- 04. – 05. kép - Nemzetőr karszalag, saját gyűjteményi fotók
- 06. kép - Nemzetőr karszalag anyagmintázata és a festése, saját gyűjteményi fotó
- 07. – 08. kép - A központilag elkészített karszalag, saját gyűjteményi fotók
- 09. – 10. kép – a felvarrás, saját gyűjteményi fotók
- 11. – 12. kép – a központilag elkészített feliratozás, saját gyűjteményi fotók
- 13. kép – patentok és kapcsok a rögzítéshez, saját gyűjteményi fotó
- 14. kép - Filmhíradó 1945. augusztusi felvétele a rendőr újoncok vizsgájáról, Mafirt Krónika6. - Vizsgáztak a demokratikus rendőrség újoncai <https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=5993>
- 15. kép – Az 1945. januári rendszeresítésű karszalagok, két változat, Mafirt Krónika6. - Vizsgáztak a demokratikus rendőrség újoncai <https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=5993>
- 16. kép – Kékesszürke rendőr egyenruha, Szabad Magyarország 1945. szeptember 07.-i 202. szám
- 17. kép – Tél beállta előtt egyenruha a rendőröknek, Esti Szabad Szó 1945. szeptember 08.-i 135. szám

- 18. kép – Első Magyar Gyapjúfonó és Finomposztógyárban készül az új rendőr egyenruha, 1945. szeptember Mafirt Krónika8., Üzembe helyezték az Első Magyar Gyapjúfonó és Finomposztógyárat, <https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=6008>
- 19. kép - Sólyom László, Farkas Mihály, Péter Gábor, Ratulovszky János, 1945. szeptember Mafirt Krónika8., Üzembe helyezték az Első Magyar Gyapjúfonó és Finomposztógyárat, <https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=6008>
- 20. kép - a szabályzat 45. számú ábrája, 276.455/1945.IV.-12. B.M. számú rendelet
- 21. kép – saját gyűjteményi fotó
- 22. kép – saját gyűjteményi fotó
- 23. – 24. kép – saját gyűjteményi fotók
- 25. kép – saját gyűjteményi fotó
- 26. kép – saját gyűjteményi fotó
- 27. kép – saját gyűjteményi fotó
- 28. – 31. kép – saját gyűjteményi fotók
- 32. – 33. kép – saját gyűjteményi fotók
- 34. kép – saját gyűjteményi fotó
- 35. – 37. kép – saját gyűjteményi fotók
- 38. – 39. kép – saját gyűjteményi fotók
- 40. kép – saját gyűjteményi fotó
- 41. – 42. kép – saját gyűjteményi fotók
- 43. – 44. kép – saját gyűjteményi fotók
- 45. kép – saját gyűjteményi fotó
- 46. kép – saját gyűjteményi fotó
- 47. kép – saját gyűjteményi fotó
- 48. kép – saját gyűjteményi fotó
- 49. kép – saját gyűjteményi fotó
- 50. kép – saját gyűjteményi fotó
- 51. kép – saját gyűjteményi fotó
- 52. kép – saját gyűjteményi fotó
- 53. kép – saját gyűjteményi fotó
- 54. kép – saját gyűjteményi fotó
- 55. kép – saját gyűjteményi fotó
- 56. kép – saját gyűjteményi fotó
- 57. kép – saját gyűjteményi fotó
- 58. kép – saját gyűjteményi fotó
- 59. kép – saját gyűjteményi fotó
- 60. kép – saját gyűjteményi fotó
- 61. kép – saját gyűjteményi fotó
- 62. kép – saját gyűjteményi fotó
- 63. kép – saját gyűjteményi fotó
- 64. kép – saját gyűjteményi fotó
- 65. kép – saját gyűjteményi fotó
- 66. kép – saját gyűjteményi fotó
- 67. kép – saját gyűjteményi fotó
- 68. kép – saját gyűjteményi fotó
- 69. kép – saját gyűjteményi fotó
- 70. kép – saját gyűjteményi fotó
- 71. kép – saját gyűjteményi fotó
- 72. kép – saját gyűjteményi fotó
- 73. kép – saját gyűjteményi fotó

- 74. kép – saját gyűjteményi fotó
- 75. kép – saját gyűjteményi fotó
- 76. kép – BM Tanulmányi és Képzési Csoportfőnökség - "Huszonöt év a dolgozó nép szolgálatában" című könyv(1970)
- 77. kép – saját gyűjteményi fotó